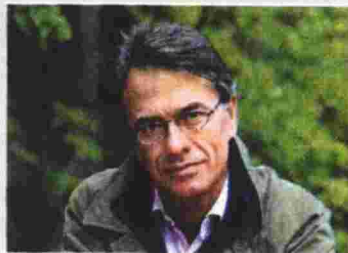

ART/ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ Χ. ΒΛΑΒΙΑΝΟΥ**«Το αίμα νερό»**

Ο Χάρης Βλαβιανός μέσα από το βιβλίο του εκτίθεται με τόλμη. Γράφει την ιστορία της οικογένειάς του. Ένα παιδί προσπαθεί να ισορροπήσει

ανάμεσα σε χωρισμένους γονείς, που είναι δύσκολοι, ανεύθυνοι, σκληροί. • **ΣΕΛ. 22, 35**

ΣΕΛ. 22, 35**ΧΑΡΗΣ ΒΛΑΒΙΑΝΟΣ****Ένας ποιητής με
αυτοβιογραφικό πεζό**

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Ο ΧΑΡΗΣ ΒΛΑΒΙΑΝΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΟΥ «ΤΟ ΑΙΜΑ ΝΕΡ

Είμαστε οι πληγές που δεν

Της **Βένας Γεωργακοπούλου**

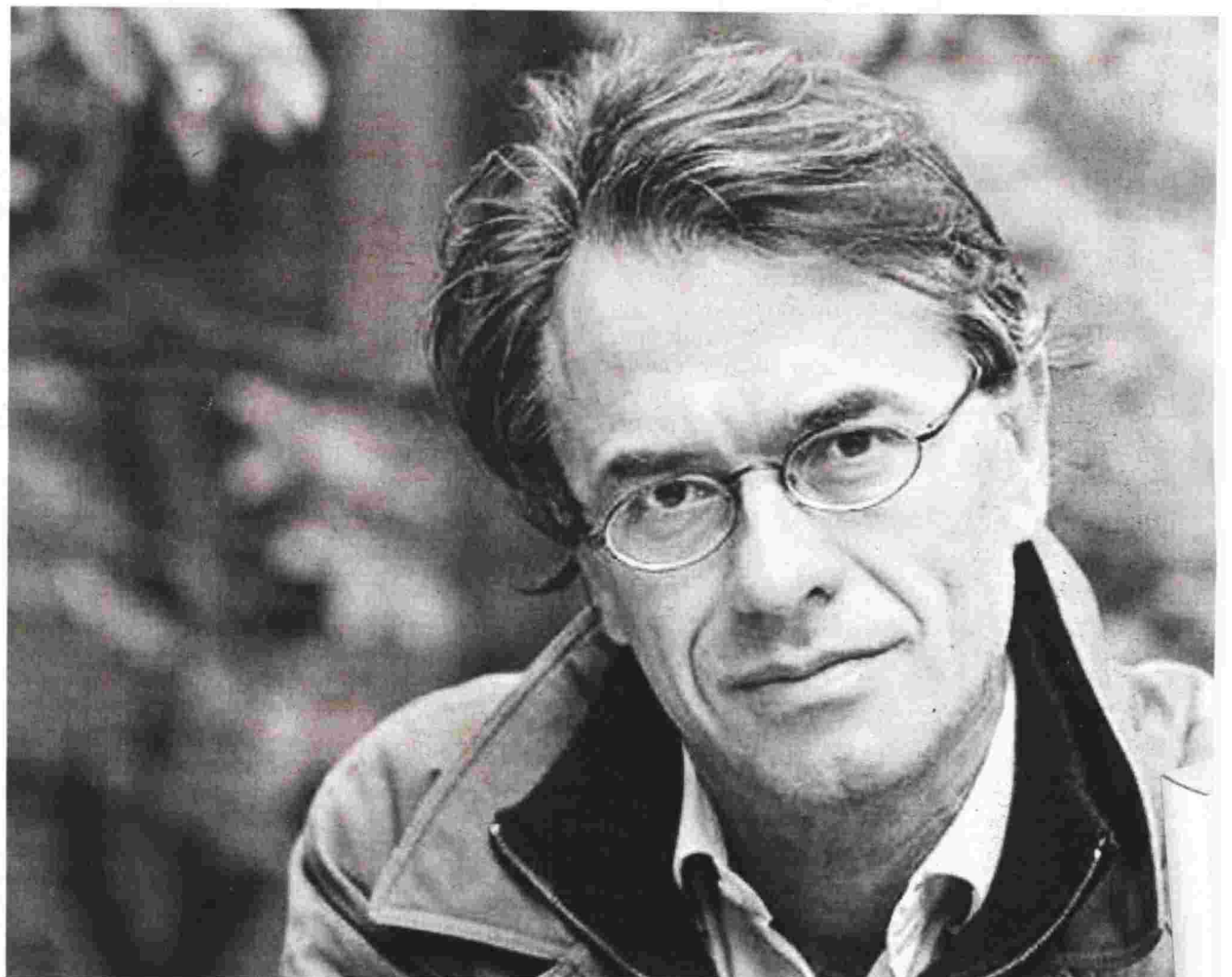
Και ξαφνικά ένα από τα πιο γνωστά και καταξιωμένα πρόσωπα της λογοτεχνίας μας, ο ποιητής, δοκιμογράφος και μεταφραστής Χάρης Βλαβιανός, κυκλοφόρησε ένα βιβλίο 80 σελίδων με τίτλο «το αίμα νερό» (Πατάκης) και τον προσδιορισμό «μυθιστόρημα σε σαράντα πέντε πράξεις».

Στο εξώφυλλο, ένας χαριτωμένος έφηβος (ο ίδιος) να έχει αγκαλιάσει τον 42χρονο πατέρα του και να τον κοιτά έντονα και ανιγματικά.

Γνώριζαν οι αναγνώστες της ποιήσής του πάνω-κάτω την τραυματική του σχέση με

τους χωρισμένους γονείς του, ο πατέρας στη Βραζιλία με άλλη οικογένεια εδώ και πολλά χρόνια, η μητέρα τα τελευταία χρόνια στη Ρώμη. Ήταν η πικρή πλευρά του κοσμοπολιτισμού που τόσο γόνιμα σφράγισε το έργο του - εκτός από τις σπουδές του στην Αγγλία.

Λίγα, όμως, χρόνια μετά τον θάνατο των γονιών του αποφάσισε να εκτεθεί απόλυτα. Να γράφει για τα παιδικά του χρόνια. Από την πρώτη του ανάμνηση σε ένα υπερωκεάνιο να ψάχνει απεγνωσμένα, τριών χρόνων παιδί, τη μητέρα του, μέχρι σήμερα. Αυστηρός, πολύ σκληρός, ειλικρινής. Και... πεζός, άσχετα αν το βιβλίο διαβάζεται σαν ένα υπέροχο ποίημα.

■ ■ ■ ■ ■
Ενας ποιητής γράφει σε πεζό λόγο την ιστορία της οικογένειάς του. Εκτίθεται με τόλμη. Οι χωρισμένοι γονείς του, δύσκολοι, ανεύθυνοι, σκληροί. Και ανάμεσά τους ένα παιδί να προσπαθεί να ισορροπήσει. Μόνο του. Χωρίς σιγουριά. Χωρίς αγάπη

• **Γιατί δεν ακούσε η ποίηση για να εκφράσετε τις πληγές σας; Ο πεζός λόγος τι παραπάνω προσφέρει;**

«Είναι, βέβαια, ο πεζός λόγος ενός ποιητή. Δεν είμαι καθαρόαιμος πεζογράφος, επιλέγω τον πεζό λόγο για να πω μια ιστορία. Δεν έγινε πάντως συνειδητά. Το θέμα επέβαλε τη φόρμα. Είναι πολύ επικίνδυνο στη λογοτεχνία, όταν το υλικό είναι συναισθηματικά πολύ φορτισμένο, να γλιστρήσει κανείς στο μελό. Και για μένα, το μελό, η συναισθηματολογία, είναι η αποτυχία του αισθήματος. Το μέλημά μου, λοιπόν, ήταν να βρω μια φόρμα για να το αποφύγω. Κατέληξα σ' αυτές τις 45 πράξεις, όπως τις λέω, σαν 45 snapshots της ζωής μου με συνεχή cut up. Αυτό κάπως με έκανε να συγκεντρωθώ και να δώσω βάρος σε κάθε ένα κομμάτι χωριστά».

• **Σκεφτήκατε ή δοκιμάσατε να γράψετε ένα κανονικό μυθιστόρημα με γραμμική γραφή;**

«Δοκίμασα όντως, αλλά είδα ότι δεν μπορούσα να χειριστώ το υλικό μου με τη σπιβαρότητα που ήθελα. Αν έγραφα ένα κανονικό μυθιστόρημα, θα ήταν 300 σελίδες. Τώρα είναι 80, έχω παραλείψει 220. Απαιτώ, όμως, από τον αναγνώστη να αφιερώσει στο βιβλίο τον ίδιο χρόνο. Γιατί έχω πυκνώσει τη γλώσσα στο κάθε στιγμιότυπο. Εχω άλλα όπλα, έρχομαι από άλλη όχθη. Ο πεζογράφος, όπως έλεγε ο Βαλερί, μπορεί να γράψει τη φράση "η μαρκησία τάδε ξύπνησε το πρωί, φόρεσε τις παντόφλες της και πήγε να φάει πρωινό". Ενας ποιητής όταν γράφει αυτή την απλή πρόταση αισθάνεται ότι έχει ήδη πλατειάσει και αρχίζει και κόβει».

• **Αισθάνεστε πιο ελεύθερος από το βάρος της οικογενειακής σας ιστορίας μετά το βιβλίο αυτό;**

«Εχω βάλει ένα μόντο από τον Τζέιμς Ρίτσαρντσον, "είμαστε οι πληγές που δεν κλείνουν". Πολλοί θεωρούν ότι όταν γράφεις για ένα θέμα λυτρώνεσαι. Δεν ισχύει. Το ότι έχεις παγιώσει μια εμπειρία σε γλωσσική μορφή δεν σημαίνει ότι έχεις απαλλαγεί από αυτήν. Απλώς κάπως αντιμετωπίζεις τις πληγές σου, μαθαίνεις να ζεις μαζί τους, καμιά φορά τις φωτίζεις μέσα σου πιο καθαρά. Αλλά ο κόμπος δεν λύνεται. Ο θάνατος ακυρώνει όλα τα ραντεβού, όπως λέει και ο Ασλεϊ, και όλες τις διευθετήσεις. Ο θάνατος των γονιών μου δεν έκλεισε καμιά υπόθεση».

• **Εκθέτετε στην κοινή θέα, με άμεσο και ευθύ τρόπο, τις πληγές σας και τους γονείς σας. Τι περιμένετε από τον αναγνώστη;**

«Εχω ήδη γράψει ανάλογα πράγματα στα ποιήματά μου. Εκτίθεσαι σε έναν βαθμό, αλλά πάντα υπάρχουν πολλά που δεν λέγονται. Αυτό που έχει σημασία είναι πόσοι θα δουν διαβάζοντας το βιβλίο και δικές τους πληγές που παραμένουν ανοιχτές. Ένα βιβλίο είναι κι ένας καθρέφτης

στον οποίο προβάλλεις τα δικά σου βιώματα. Εξάλλου το θέμα γονείς-παιδί είναι το πιο αιώνιο».

• **Πρωταγωνιστής είστε εσείς, η μαμά σας, η κρίση σας. Κι όμως οι γονείς σας θα μπορούσαν να είναι συγκλονιστικές μυθιστορηματικές προσωπικότητες.**

«Ήθελα να γράψω για μένα, πώς νιώθω εγώ, πώς έχω αδικηθεί. Βέβαια, το τελευταίο κομμάτι κλείνει με τους στίχους του Λάρκιν, "They fuck you up, your mum and dad/They may not mean to, but they do". Είναι σαν να λέω ότι σε έναν βαθμό ήταν αναπόφευκτο αυτό που συνέβη, ήταν πολύ νέοι, αυτή 27, αυτός 30 όταν χώρισαν - τη νεότητα και τις τρέλες τους τις συγχωρώ. Αλλά νομίζω ότι κάποια στιγμή γύρω στα 40 τους, όταν εγώ ήμουν στην εφηβεία, θα 'πρεπε να ήταν διαφορετικά τα πράγματα, να είναι κάπως πιο ουσιαστικοί στη σχέση τους μαζί μου. Ο πατέρας μου έκανε άλλα δυο παιδιά και πάντα περηφανεύοταν ότι ήταν πάτερ φαμίλιας, ότι είχε τρία παιδιά, έξι εγγόνια. Αλλά δεν ασχολήθηκε ποτέ με κανένα».

• **Μπορεί κανείς να είναι ειλικρινής, να κρατάει αποστάσεις όταν γράφει για τον**

εαυτό του;

«Γράφω σε δεύτερο πρόσωπο, που νομίζω ότι κάνει την αφήγηση άμεση, αλλά ταυτόχρονα δίνει κι έναν βαθμό απόστασης. Σκέφτηκα κάποια στιγμή να γράψω σε τρίτο πρόσωπο, δηλαδή να αποστασιοποιηθώ ακόμα πιο πολύ από το υλικό μου, αλλά γινόταν πολύ ψυχρό και δεν μου άρεσε αυτό. Υπήρχε, πάντως, μια εποχή στη ζωή μου, φαίνεται σε παλιά ποιήματά μου, που ήμουν πάρα πολύ θυμωμένος με τους γονείς μου. Τώρα θυμός δεν υπάρχει, μόνο μια πίκρα. Η μητέρα μου ήταν μια femme fatale, μια πολύ όμορφη γυναίκα, που κανονικά δεν θα έπρεπε να έχει κάνει παιδιά. Ο πατέρας μου ήταν ένας άνθρωπος αυτοδημιούργητος και πολύ εγωπαθής. Μέσα στα χρόνια κατάλαβα ότι δεν ήταν σκληρός μόνο με μένα, αλλά και με τα άλλα του παιδιά που ζούσαν μαζί του στη Βραζιλία».

• **Ομοιοποιείτε πάντως, κι αυτό με τρόμαξε σαν χωρισμένη μητέρα, ότι στην εφηβεία σας σκεφτήκατε να ζήσετε με τον πατέρα σας στη Βραζιλία».**

«Το έγραφα για να δείξω και τα δικά μου αντιφατικά συναισθήματα.

Ο»

κλείνουν

Οντως υπήρξε μια στιγμή στη ζωή μου που ήθελα την άνεση, την ηρεμία, παρόλο που η μάνα μου μέσα στον κυκεώνα που ζούσε ήταν πιο θερμός άνθρωπος. Ενώ ο πατέρας μου ήταν ψυχρός. Αλλά σκέφτομαι ότι για να επλέξω την ψυχρότητά του, να ζήσω μαζί του στη Βραζιλία, σε ένα μέρος όπου δεν μιλάγα τη γλώσσα, σήμαινε ότι συναισθηματικά ήμουν ερείπιο. Παραδέχομαι, πάντως, ότι μετά από αυτό η μάνα μου ήταν με μαύρα γυαλιά όλο το καλοκαίρι, κλαίγοντας. Και ο πατέρας μου χρησιμοποίησε στη μάχη του μαζί της ότι πήγα να την προδώσω».

• Η φωτογραφία του εξωφύλλου θα

μπορούσε να είναι και μια σαγήνη ευτυχίας. Το δικό σας βλέμμα προς τον πατέρα τι λέει;

«Είναι ένα βλέμμα όχι ακριβώς φοβισμένο, αλλά που ζητά από αυτόν τον άνθρωπο προσοχή. Είναι ένα βλέμμα, ακόμα, που λέει "πρέπει να πω τη σωστή κουβέντα για μη νευριάσει, να μη με επιπλήξει". Ήταν πολύ κυκλοθυμικός, εύκολα και χωρίς προφανή λόγο μπορούσε να θυμώσει. Νομίζω ότι σ' αυτή τη φωτογραφία αποτυπώνεται η πολύ δύσκολη σχέση που είχαμε. Γι' αυτό επιλέχτηκε από τον Πατάκη για το εξώφυλλο».

• Ο τίτλος «το αίμα νερό» είναι καταπληκτικός. Θα μας τον εξηγήσετε;

«Ο τίτλος μένει ανοιχτός. Θα μπορούσε κανείς να τον διαβάσει ότι το αίμα γίνεται νερό. Η δεύτερη ανάγνωση είναι ότι, από τη στιγμή που ασχολούμαι με τα πρόσωπα που τόσο με έχουν βασανίσει, έχω μια πολύ δυνατή σχέση μαζί τους, κι ας έχουν πεθάνει. Αρα, το αίμα νερό δεν γίνεται».

• Έχετε δυο μεγάλα παιδιά από δύο γάμους, τον Αλέξανδρο και την Ειρήνη, τους αφιερώνετε και το βιβλίο. Τους το δώσατε να το διαβάσουν;

«Πριν το βγάλω. Συγκινήθηκαν πολύ. Είχαν ζήσει, άλλωστε, με τον παππού και τη γιαγιά. Ο πατέρας μου είχε μια πολύ αδιάφορη σχέση μαζί τους, ερχόταν στην Ελλάδα ένα μήνα, τρώγαμε μια φορά μαζί το μεσημέρι και δεν τα ξανάβλεπε καθόλου. Η μάνα μου, όμως, που ήταν πιο παιχνιδιάρης και τρυφερός άνθρωπος, είχε μια πιο θερμή σχέση με την Ειρήνη. Αλλά ήξεραν τα παιδιά μου, έβλεπαν τι τραβάω με τους γονείς μου. Με το βιβλίο κατάλαβαν περισσότερα. Είναι και δική τους ιστορία. Οπως γράφω στην αφιέρωση, αυτοί θα γράψουν την 46η πράξη του βιβλίου. Το βιβλίο που έγραψα εγώ για τους γονείς μου, τα παιδιά μου το γράφουν μέσα τους για μένα».

• Δεν το φοβάστε αυτό το «βιβλίο»; Έχετε πάρει δύο διαζύγια.

«Δεν είμαστε τέλειοι γονείς. Επειδή έχω τραβήξει αυτά που έχω τραβήξει, προσπάθησα λίγο πιο συνειδητά να αποφύγω τα μεγάλα λάθη. Λάθη, βέβαια, έχω κάνει. Έχω πληγώσει τα παιδιά μου. Ένα με ηρεμεί: ότι δεν έγιναν μπαλάκι όπως εγώ ανάμεσα σε δυο χωρισμένους γονείς, που μέσα στην εγωπάθεια και τον δικό τους ανταγωνισμό χρησιμοποιούσαν το παιδί τους για να κερδίσουν πόντους από τον άλλο».

v.georgakopoulou@efsyn.gr